

Laidiens: 04.08.2000., Nr. 278/280

Ministru kabineta noteikumi Nr. 251

Rīgā 2000.gada 1.augustā (prot. Nr. 34, 1.§)

Noteikumi par sabiedrisko organizāciju, to apvienību un arodbiedrību gada pārskatiem

*Izdoti saskaņā ar likuma
"Par grāmatvedību" 13.panta ceturtās daļas 2.punktu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Šie noteikumi nosaka sabiedrisko organizāciju, to apvienību un arodbiedrību (turpmāk — organizācija) gada pārskata struktūru, apjomu un saturu, kā arī sagatavošanas, pārbaudīšanas un iesniegšanas kārtību.
2. Par katru pārskata gadu organizācija sagatavo gada pārskatu, kas sastāv no bilances, ieņēmumu un izdevumu pārskata, ziedojumu un dāvinājumu pārskata un ziņojuma.
3. Gada pārskatam jāsniedz skaidrs priekšstats par organizācijas darbības rezultātiem statūtos noteikto mērķu un uzdevumu īstenošanā, kā arī par tās saimnieciskajiem darījumiem un finansiālo stāvokli.
4. Gada pārskatā lietojama Latvijas Republikas naudas vienība — lats un skaitļi noapaļojami līdz veseliem skaitļiem. Gada pārskatu sagatavo valsts valodā.
5. Bilanci un ieņēmumu un izdevumu pārskatu sagatavo, pamatojoties uz šo noteikumu 1. un 2.pielikumā norādītajām shēmām un ievērojot šādus nosacījumus:
 - 5.1. posteņus atspoguļo katru atsevišķi shēmās norādītajā secībā;
 - 5.2. katram postenim norāda attiecīgos iepriekšējā gada pārskata datus;
 - 5.3. posteņus, kuros nav skaitļu, norāda tikai tad, ja iepriekšējā gada pārskatā ir bijis attiecīgs postenis ar summu;
 - 5.4. shēmās ar arābu cipariem apzīmētos posteņus var sadalīt sīkāk, var tos apvienot vai pievienot jaunus posteņus, ja šādas korekcijas rada lielāku skaidrību;
 - 5.5. posteņos norāda attiecīgās kopsummas. Ja nepieciešamas ziņas par šo kopsummu sastāvdaļām, sīkāku sadalījumu ietver gada pārskata ziņojumā;
 - 5.6. posteņos norādītos skaitļus pamato ar ierakstiem attaisnojuma dokumentos, grāmatvedības reģistros un kopsavilkumos, kā arī ar pārskata gada slēguma inventarizācijas rezultātiem.

II. Bilances sagatavošana

6. Balance ir finansu pārskats, kurā norāda organizācijas līdzekļu un to avotu atlikumus pārskata perioda pēdējā dienā (turpmāk — bilances datums). Līdzekļus norāda bilances aktīvā, bet to avotus — bilances pasīvā. Bilances aktīva kopsummai jābūt vienādai ar bilances pasīva kopsummu.
7. Bilances aktīvā norāda organizācijas pirktos, kā arī ziedojumā vai dāvinājumā, mantojumā vai citā veidā saņemtus ilgtermiņa ieguldījumus un apgrozāmos līdzekļus.
8. Par ilgtermiņa ieguldījumiem uzskata līdzekļus, kas paredzēti ilgai lietošanai (ilgāk par vienu gadu) vai ieguldīti ilglietojamā īpašumā. Citi līdzekļi ir apgrozāmie līdzekļi.
9. Postenī "Nemateriālie ieguldījumi" norāda datorprogrammu un citu nemateriālo ieguldījumu atlikušo vērtību.
10. Postenī "Nekustamais īpašums" norāda zemesgabalu sākotnējo vērtību, kā arī ēku, būvju un ilggadīgo stādījumu atlikušo vērtību, ja tādi ir.
11. Postenī "Pārējie pamatlīdzekļi" norāda transportlīdzekļu un pārējo pamatlīdzekļu atlikušo vērtību.
12. Nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu atlikušo vērtību aprēķina, no to sākotnējās vērtības atskaitot visus vērtības norakstījumus, arī pārskata gadā un iepriekšējos gados iegrāmatotās ikgadējās nemateriālo ieguldījumu vērtības samazinājuma un pamatlīdzekļu nolietojuma summas.
13. Nemateriālajiem ieguldījumiem un pamatlīdzekļiem sākotnējo vērtību nosaka, pamatojoties uz:
- 13.1. naudas summu, kas par tiem samaksāta, ja tie ir pirkti vai pašu izveidoti;
- 13.2. ieņēmumos iegrāmatoto summu, ja tie ir saņemti ziedojumā vai dāvinājumā.
14. Nemateriālajiem ieguldījumiem un pamatlīdzekļiem, kas faktiski bija iegūti iepriekšējos pārskata gados, bet kam sākotnējā vērtība tajā laikā nebija noteikta, sākotnējo vērtību var noteikt pārskata periodā.
15. Šo noteikumu 14.punktā minēto nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu sākotnējās vērtības noteikšanā izmanto vienu no šādiem pamatojumiem:
- 15.1. naudas summu, kas par attiecīgajiem nemateriālajiem ieguldījumiem vai pamatlīdzekļiem bija samaksāta to iegādes vai izveidošanas laikā;
- 15.2. summu, kas bija iegrāmatota ieņēmumos, saņemot attiecīgos nemateriālos ieguldījumus vai pamatlīdzekļus kā ziedojumu vai dāvinājumu;
- 15.3. līdzīgu nemateriālo ieguldījumu vai pamatlīdzekļu pašreizējo tirgus cenu.
16. Ikgadējās nemateriālo ieguldījumu vērtības samazinājuma un pamatlīdzekļu nolietojuma summas aprēķina, vienmērīgi sadalot pa gadiem derīgās lietošanas laikā norakstāmās summas, kas atbilst attiecīgo nemateriālo ieguldījumu vai pamatlīdzekļu uzskaites vienību sākotnējai vērtībai. Nemateriālo ieguldījumu vai pamatlīdzekļu uzskaites vienību derīgās lietošanas laiku gados nosaka organizācijas vadītājs.
17. Postenī "Akcijas un daļas" norāda organizācijas ieguldījumus uzņēmēj sabiedrību, kā arī tās dibināto viena īpašnieka uzņēmumu pamatkapitālā, pamatojoties uz samaksātās naudas summu vai, ja organizācija veikusi mantisku ieguldījumu, attiecīgā ieguldījuma novērtējumu. Ziedojumā vai dāvinājumā saņemtās akcijas un daļas bilancē norāda, pamatojoties uz naudas summu, kas iegrāmatota ieņēmumos. Izņēmuma gadījumos, ja akciju vai daļu biržas vai tirgus cena ir ievērojami zemāka par sākotnēji ieņēmumos iegrāmatoto vērtību, bilancē norāda minētās akcijas vai daļas biržas vai tirgus cenu. Starpību noraksta izdevumos.

18. Postenī "Ilgtermiņa aizdevumi" norāda organizācijas aizdoto naudu, kuras atdošanas termiņš noteikts vēlāk nekā vienu gadu pēc bilances datuma, kā arī nomnieka parādu par nomā ar izpirkuma tiesībām atdotu pamatlīdzekli.
19. Krājumus un vērtspapīrus bilancē norāda, pamatojoties uz naudas summu, kas par tiem samaksāta, ja tie ir pirkti, vai ieņēmumos iegrāmatoto naudas summu, ja tie ir saņemti ziedojumā vai dāvinājumā. Izņēmuma gadījumos, ja attiecīgo krājumu vai vērtspapīru veidu tirgus vai biržas cena ir ievērojami zemāka par sākotnēji iegrāmatoto vērtību, bilancē norāda zemāko vērtību. Starpību noraksta izdevumos.
20. Postenī "Debitori" norāda naudas summas, kuras organizācijai pienākas saņemt no citām personām. Ja debitoru parāds maksājams ārvalsts valūtā, tā summu bilancē pārrēķina latos saskaņā ar Latvijas Bankas noteikto attiecīgās ārvalsts valūtas kursu pārskata gada pēdējā dienā. Pēc ārvalsts valūtā maksājamo debitoru parādu atlikumu pārrēķināšanas iegūto novērtējuma palielinājumu latos (turpmāk — pozitīvā starpība) iegrāmato ieņēmumos, bet novērtējuma samazinājumu latos (turpmāk — negatīvā starpība) noraksta izdevumos.
21. Postenī "Nauda" norāda organizācijas kasē esošās skaidrās naudas apmēru, kā arī tās kontos kredītiestādēs esošās bezskaidrās naudas apmēru latos un ārvalstu valūtā, kas pārrēķināta latos saskaņā ar Latvijas Bankas noteikto attiecīgās ārvalsts valūtas kursu pārskata gada pēdējā dienā. Pēc ārvalsts valūtas atlikumu pārrēķināšanas iegūto pozitīvo starpību iegrāmato ieņēmumos, bet negatīvo starpību noraksta izdevumos.
22. Bilances pasīvā norāda organizācijas fondus, kā arī ilgtermiņa un īstermiņa kreditoru parādus. Par īstermiņa kreditoru parādiem uzskata tos parādus, kas maksājami gada laikā pēc bilances datuma. Parādus, kas maksājami vēlāk nekā gada laikā pēc bilances datuma, uzskata par ilgtermiņa kreditoru parādiem.
23. Ja kreditoru parāds maksājams ārvalsts valūtā, tā summa bilancē pārrēķināma latos saskaņā ar Latvijas Bankas noteikto attiecīgās ārvalsts valūtas kursu pārskata gada pēdējā dienā. Pēc ārvalsts valūtā maksājamo kreditoru parādu atlikumu pārrēķināšanas iegūto pozitīvo starpību iegrāmato izdevumos, bet negatīvo starpību — ieņēmumos.
24. Organizācija var veidot vienu neierobežotai lietošanai paredzētu fondu — rezerves fondu vai, pamatojoties uz organizācijas statūtiem vai vadības institūcijas lēmumiem, šī fonda līdzekļus pārdalīt ierobežotai lietošanai paredzētajos fondos — mērķfondos un pamatfondā, lai sniegtu skaidru priekšstatu par fonda līdzekļiem vai lai izpildītu līdzekļu devēju nosacījumus. Pamatfondu parasti attiecina uz organizācijas ilgtermiņa ieguldījumiem.
25. Ieņēmumu pārsniegumu pār izdevumiem, kuros ietvertas arī nodokļu un sociālo maksājumu summas, ieskaita rezerves fondā. Papildus 2000.gadā rezerves fondā ieskaita arī iepriekšējos pārskata gados faktiski iegūto mantojumu, īpašumu vai ieņēmumu atlikumu vērtības kopsummu saskaņā ar 2000.gadā iegrāmatoto un bilances aktīvā norādīto attiecīgo mantojumu, īpašumu vai ieņēmumu atlikumu vērtību.
26. Izdevumu pārsniegumu pār ieņēmumiem noraksta no rezerves fonda līdzekļiem to atlikuma apmērā. Ar rezerves fonda līdzekļiem nesegto izdevumu summu norāda bilances postenī "Rezerves fonds" kā negatīvu skaitli.
27. Organizācijas līdzekļus un saistības, kas attiecas uz ierobežotai lietošanai paredzētajiem fondiem, grāmatvedības analītiskās uzskaites reģistros ieraksta un uzskaita atsevišķi, lai:
- 27.1. būtu iespējams noteikt, kuri ilgtermiņa ieguldījumu uzskaites objekti vai apgrozāmo līdzekļu un saistību veidi attiecas uz katru fondu;
- 27.2. pārskata periodā radušos ieņēmumus un izdevumus varētu sadalīt pa tiem fondiem, uz kuriem tie attiecas.

28. Ieņēmumus, kas radušies no ierobežotai lietošanai paredzētajā fondā turēto ilgtermiņa ieguldījumu vai apgrozāmo līdzekļu pārdošanas vai likvidācijas, kā arī saistību kārtēšanas rezultātā, analītiskās uzskaites reģistros ieraksta kā šī fonda atlikumu palielinājumu. Izdevumus un zaudējumus, kas radušies pēc ierobežotai lietošanai paredzētā fonda līdzekļu izlietošanas vai šajā fondā turēto ilgtermiņa ieguldījumu vai apgrozāmo līdzekļu vērtības norakstīšanas, pārdošanas vai likvidācijas, kā arī pēc saistību kārtēšanas, analītiskās uzskaites reģistros ieraksta kā fonda atlikumu samazinājumu.

29. Postenī "Ilgtermiņa aizņēmumi no kredītiestādēm" norāda aizņēmumu pamatsummas, kuru samaksas termiņš noteikts vēlāk nekā vienu gadu pēc bilances datuma, kā arī ar šiem aizņēmumiem saistītos procentu maksājumus, kuru samaksas termiņš ir nokavēts (turpmāk — nokavētie procentu maksājumi).

30. Postenī "Citi aizņēmumi" norāda organizācijas ilgtermiņa aizņēmumus no citām personām, kā arī organizācijas parādu par nomā ar izpirkuma tiesībām paņemt pamatlīdzekli.

31. Postenī "Īstermiņa aizņēmumi no kredītiestādēm" norāda aizņēmumu pamatsummas, kuru samaksas termiņš būs gada laikā pēc bilances datuma, kā arī ar šiem aizņēmumiem saistītos nokavētos procentu maksājumus.

32. Postenī "Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas" norāda organizācijas saistību kopsummu attiecībā pret valsts budžetu un pašvaldību budžetiem par maksājamiem nodokļiem un nodevām, kā arī valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām.

33. Postenī "Pārējie kreditori" norāda organizācijas saistības attiecībā pret citām personām par īstermiņa aizņēmumiem, saņemtajām precēm un sniegtajiem pakalpojumiem, kā arī saistības attiecībā pret darbiniekiem par to kontos kredītiestādēs neieskaitītajām vai no organizācijas kases neizmaksātajām algām, atlīdzībām vai citiem maksājumiem.

III. Ieņēmumu un izdevumu pārskata sagatavošana

34. Ieņēmumu un izdevumu pārskats ir finansu pārskats, kurā norāda organizācijas ieņēmumus, izdevumus un to starpību noteiktā pārskata periodā. Ieņēmumu un izdevumu pārskatā ietver visus ieņēmumus un visus izdevumus, izņemot pamatlīdzekļu iegādes, ražošanas vai uzstādīšanas izdevumus, datorprogrammu, citu nemateriālo ieguldījumu, kapitāla līdzdalības daļu, akciju un citu vērtspapīru un krājumu iegādes izdevumus, kā arī ar naudas aizdevumiem, avansa maksājumiem vai parādu atmaksāšanu saistītos izdevumus.

35. Ieņēmumus un izdevumus ārvalstu valūtā ieņēmumu un izdevumu pārskatā norāda, pārrēķinātus latos saskaņā ar Latvijas Bankas noteikto attiecīgās ārvalsts valūtas kursu šo ieņēmumu saņemšanas vai izdevumu veikšanas dienā.

36. Postenī "Biedru nauda, iestāšanās nauda un citas gadskārtējās iemaksas" norāda saskaņā ar organizācijas statūtiem pārskata gadā no organizācijas biedriem un to kandidātiem iekasēto biedru naudu, iestāšanās naudu un citus organizācijas kasē saņemtos tās biedru vai biedru kandidātu, locekļu vai dalībnieku obligātos gadskārtējos naudas maksājumus.

37. Postenī "Saņemtie ziedojumi un dāvinājumi" norāda no citām personām pārskata gadā organizācijas kasē vai tās kontā kredītiestādē saņemtos naudas ziedojumus vai dāvinājumus, kā arī no šīm personām saņemtos mantiskos ziedojumus vai dāvinājumus, kuri novērtēti naudā, pamatojoties uz ziedojumu vai dāvinājumu apliecinājošos dokumentos norādīto summu.

38. Postenī "No valsts budžeta un pašvaldību budžetiem saņemtās dotācijas" norāda pārskata gadā organizācijas kontā kredītiestādē saņemtos naudas asinējumus.

39. Postenī "Ieņēmumi no saimnieciskās darbības" norāda summu, kas aprēķināta, no pārskata gadā saņemtajiem produkcijas vai preču pārdošanas vai pakalpojumu sniegšanas ieņēmumiem atskaitot tirdzniecības atlaides un citas piešķirtās atlaides un šos ieņēmumus samazinošas pircēju pretenziju summas, ja tādas ir, kā arī pievienotās vērtības nodokli un citus nodokļus, kas tieši saistīti ar pārdošanu, ja tie ir ieskaitīti minēto ieņēmumu kopsummā. Ja organizācija pārskata gadā ir pārdevusi produkciju vai preces vai sniegusi pakalpojumus uz kredīta vai nosakot atliktu samaksas termiņu, šo ieņēmumu kopsummā ietver arī tos ieņēmumus, kas līdz bilances datumam vēl nav samaksāti.

40. Postenī "Citi ieņēmumi" norāda saņemtās dividendes, apdrošināšanas atlīdzību, atmaksātos parādus, kompensāciju, naudas ieņēmumus no pamatlīdzekļu, citu ilgtermiņa ieguldījumu vai apgrozāmo līdzekļu pārdošanas un citus naudas ienākumus no finansēšanas avotiem, kas nav aizliegti likumos vai citos normatīvajos aktos. Šajā postenī norāda arī ārvalsts valūtā maksājamo debitoru parādu atlikumu un pēc ārvalsts valūtas atlikumu pārrēķināšanas iegūto pozitīvo starpību, kā arī pēc ārvalsts valūtā maksājamo kreditoru parādu atlikumu pārrēķināšanas iegūto negatīvo starpību.

41. Postenī "Izdevumi statūtos paredzēto mērķu un uzdevumu veikšanai" norāda faktisko līdzekļu izlietojumu organizācijas statūtos paredzētajiem mērķiem un uzdevumiem pārskata gadā.

42. Organizācijas statūtos paredzētajiem mērķiem un uzdevumiem pārskata gadā patērētos pirktos materiālus, preces un citus krājumus novērtē, pamatojoties uz naudas summu, kas par tiem samaksāta, bet ziedojumā vai dāvinājumā saņemtos krājumus novērtē, pamatojoties uz summu, kas iegrāmatota ieņēmumos. Izņēmuma gadījumos, ja attiecīgu veidu krājumu atlikumi iepriekšējos gados novērtēti zemāk par sākotnēji iegrāmatoto vērtību, tos novērtē, pamatojoties uz pārskata gada sākumā grāmatvedības uzskaitē esošo novērtējumu.

43. Administratīvo un saimnieciskās darbības izdevumu posteņos sadalījumā pa izdevumu veidiem norāda organizācijas vadīšanas, uzturēšanas, reklāmas un citus ar organizācijas pašu vajadzībām vai ar organizācijas mērķu un uzdevumu īstenošanai nepieciešamo ieņēmumu ieguvī saistītus izdevumus, kas attiecas uz pārskata gadu. Ja organizācija pārskata gadā ir saņēmusi pakalpojumus uz kredīta vai ar atliktu samaksas termiņu, šo izdevumu posteņos ietver arī tos izdevumus, kas līdz bilances datumam vēl nav samaksāti.

44. Postenī "Materiālu izdevumi" norāda organizācijas pašu vajadzībām pārskata gadā patērētos pirktos, ziedojumā vai dāvinājumā saņemtos materiālus, preces un citus krājumus. To novērtēšanā attiecīgi piemēro šo noteikumu 42.punktā noteikto kārtību.

45. Postenī "Algas" norāda organizācijas darba ņēmējiem pārskata gadā aprēķināto darba algu, atlīdzību vai citu darba samaksai pielīdzināmu maksājumu summas pirms nodokļu vai citu likumos paredzētu maksājumu atskaitīšanas (turpmāk — bruto summas).

46. Postenī "Sociālās apdrošināšanas maksājumi" norāda organizācijas kā darba devējas pārskata gadā aprēķinātās valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu summas, aprēķinātos likumā paredzētos maksājumus darbiniekiem darba nespējas gadījumos bruto summās, naudas iemaksas privātajos pensiju fondos un citus ar darbinieku sociālo apdrošināšanu saistītus naudas maksājumus.

47. Postenī "Pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu nolietojums un norakstīšana" norāda pārskata gadā aprēķināto organizācijas īpašumā esošo vai nomā ar izpirkuma tiesībām paņemto pamatlīdzekļu nolietojuma summu, kā arī nemateriālo ieguldījumu vērtības samazinājuma summu.

48. Postenī "Citi izdevumi" norāda organizācijas izdevumus par saņemtajiem citu personu pakalpojumiem, telpu nomas, apkures, apgaismošanas, kancelejas, pasta, telefona, komandējumu, reklāmas izdevumus un citus kārtējos